

KIRGIZİSTAN TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

PISA SONUÇLARINA DAYALI OLARAK KIRGIZİSTAN
EĞİTİM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin ERMAN

Danışman

Doç. Dr. Hakan DÜNDAR

BİŞKEK 2017

ÖZ

Yazar	: Yasemin ERMAN
Üniversite	: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Eğitim Bilimleri
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: xviii+163
Mezuniyet Tarihi	: ..2017
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Hakan DÜNDAR

PISA SONUÇLARINA DAYALI OLARAK KIRGIZİSTAN EĞİTİM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu tezin amacı, PISA 2006 ve 2009 sonuçlarına dayalı olarak Kırgızistan eğitim sistemi ve problemleri hakkında detaylı bir analiz yapmak ve bu doğrultuda, eğitim sisteminin iyileştirilmesi noktasında öneriler sunmaktır.

Bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, gerekli verilerin toplanması için öncelikle resmi belge, PISA 2006 ve 2009 Kırgızistan ulusal raporları, OECD veri tabanları ve ilgili dökümanlarını içeren kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Literatür taramasından elde edilen veriler döküman analizi yapılarak sistemli bir şekilde analiz edilmiştir.

Literatür taraması ile elde edilen verilere dayanarak araştırmacı tarafından “Kırgızistan Eğitim Sisteminin Yapı ve Sorunları” anketi oluşturulmuştur. Ankette yer alan açık uçlu sorular, eğitim sisteminin en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmenlere yaşadıkları ve gözlemedikleri tüm sorunları kendi cümleleriyle ifade etmelerine fırsat vermiştir. Araştırma anketi, Kırgızistan’ın 7 bölgesinde ve Bişkek Şehri’nde çalışmakta olan öğretmenlerden oluşturulan 429’u kadın olmak üzere toplam 528 kişilik çalışma grubuna uygulanmıştır. Katılımcıların 13’ü okul yöneticisi, 515’i ise öğretmen olarak görev yapmaktadır. Ayrıca, katılımcıların %60,7’si kırsal bölgelerde, %39,3’ü şehir merkezlerinde çalışmaktadır.

Ankette yer alan açık uçlu sorulardan elde edilen veriler içerik analizi yapılarak yorumlanmıştır. Bu çalışma, döküman analizi ile içerik analizinin birarada kullanıldığı karma desenli bir çalışmadır. İçerik analizi sonucunda anketlerden elde edilen verilerden, “Teknik donanım ve materyal”, “Öğretim Programları”, “Öğretmen” ve “Problemler ve çözüm önerileri” olmak üzere toplam 4 tema ile bu temalara bağlı alt temalar ve kodlar oluşturulmuştur. Oluşturulan her koda ilişkin frekanslar belirlenmiştir.

Buna göre, Kırgızistan eğitim sisteminde bölgeler arası farkların büyük olması, okullar arasında eğitim dilinden kaynaklanan eşitsizlikler, teknik donanım ve materyal yetersizliği, öğretmen yeterlik düzeyinin düşük olması, öğretmen yetiştirme sisteminde

sıkıntılar, öğretim programı ve ders kitaplarının yenilenme ihtiyacı gibi pek çok problem tespit edilmiştir.

Anketlerden elde edilen bu veriler ile önceden yapılmış olan araştırmaların sonuçları ve PISA raporlarında tespit edilmiş olan noktalar karşılaştırılmış ve ulaşılan tüm verilerin bütün olarak bir analizi yapılmıştır. Yürütülen analizler sonucunda ulaşılan bulgular göstermektedir ki; söz konusu problemler, PISA 2006 ve 2009 araştırmasından sonra yayınlanmış ulusal raporlarda vurgu yapılan Kırgızistan'da yapılan PISA araştırmasında başarıyı etkileyen faktörler ile örtüşmektedir. Başka bir ifadeyle, PISA araştırmalarında Kırgızistan'da başarıyı etkileyen bu faktörler, ülkenin eğitim sisteminde halen geçerliğini korumaktadır. Buna göre, ülkede, PISA 2006 ve 2009 sonuçlarını analiz eden koordineli bilimsel çalışmalar yapılamamış, sonuçlardan gereken dersler çıkarılamamıştır. Ayrıca, Kırgızistan, 2012 ve 2015 yıllarında yapılan PISA araştırmalarına katılmadığı için eğitim sistemi hakkında veri devamlılığı sağlanamamıştır.

Anahtar Kelimeler: PISA, Kırgızistan Eğitim Sistemi, Matematik Okuryazarlığı, Fen Okuryazarlığı, Okuma Becerileri, Eğitim Sistemi.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Автор	: Ясемин Эрман
Университет	: Кыргыз Түрк Манас Университети
Багыты	: Педагогика
Диссертациянын түрү	: Магистирдик Диссертация
Барактардын Саны	: xviii+163
Бүтүрүү Датасы	: .. 2017
Илимий Жетекчи	: Доц. Докт. Хакан Дундар

PISA'НЫН НАТЫЙЖАЛАРЫНА ЫЛАЙЫК КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ СИСТЕМАСЫН АНАЛИЗДӨӨ

Бул изилдөөнүн максаты - PISA 2006 жана 2009 жыйынтыктарына карата Кыргызстандын Билим Беруу системасы жана проблемалары жөнүндө толук анализ жүргүзүү жана бул багыттагы маселелерди чечүү жана жакшыртуу боюнча сунуштарды беруу болуп саналат.

Бул изилдөө баяндоочу сурамжылоо үлгүсү болуп эсептелет. Изилдөөдө керектуу маалыматтарды алуу учун ар тараптуу булактар, расмий кагаздар, PISA 2006 жана 2009 жылдарындагы улуттук отчеттор, OECD маалыматтар негизи жана ага байланыштуу документтер каралган.

Булактардан алынган маалыматтардын негизинде изилдөөчү «Кыргызстандын Билим Беруу системасынын структурасы жана маселелери» деген темада анкета тузгон. Анкетадагы ачык суроолор билим беруу системасынын эң негизги фактору болгон мугалимдерге өз тажрыйбаларында байкаган жана көргөн проблемаларды өз сөздөрү менен жазууга мумкунчулук тузгон. Илимий изилдөө Кыргызстандын жети областында жана Бишкек шаарында иштеп жаткан 528 катышуучуга жүргүзүлгөн, алардын ичинен 429 аял киши тузгон. Катышуучулардын 13өө мектеп башкаруучу, 515өө мугалим болуп эмгектенуудө. Айрыкча катышуучулардын 60,7 % айылдык аймактарда, 39,3% шаар жергесинде эмгектенуудө.

Изилдөөдөгү ачык суроолордон алынган маалыматтарга талдоо жүргүзүлгөн. Бул багытта «Техникалык жабдуулар жана материалдар», «Билим Бериу программалары», «Мугалим» жана «Көйгөйлөр жана аны чечуу учун сунуштар» деп төрт темага, буга байланыштуу кичине темаларга жана коддорго бөлүнгөн. Бөлүнгөн ар коддо негизги жооптордун саны аныкталган.

Буга караганда Кыргызстандын Билим Бериу системасында чоң айырмачылыктардын болуусу, мектептер арасында окутуу тилинин айырмачылыктары, техникалык жабдуулардын жана материалдардын жетишсиздиги, мугалимдердин жетишсиздиги, мугалимдин билим алуусундагы төмөн деңгээли, окутуу системасын жана окуу китептерин жаңылоо муктаждыгы сыяктуу көптөгөн көйгөйлөр аныкталган.

Анкетадан алынган маалыматтар менен мурунку изилдөөлөрдүн натыйжалары жана PISA изилдөөсүнүн жыйынтыктары салыштырылган. Алынган жыйынтыктар боюнча толук анализ жүргүзүлгөн. Анализдин жыйынтыгында алынган маалыматтар көйгөйлөрдүн көптүгүн айтууда. Ушул көйгөйлөр PISA 2006 жана 2009 изилдөөлөрүндөн кийин жарыяланган улуттук отчеттордо басым жасалган Кыргызстандын ийгиликтерине таасир тийгизген факторлор менен бир бирин толуктайт. Башкача айтканда PISA изилдөөсүндө Кыргызстандын ийгилигине таасирин тийгизген факторлор уланууда. Буга караганда, өлкөдө өткөрүлгөн PISA 2006 жана 2009 изилдөөсүнүн жыйынтыгын анализ кылган илимий иш аракеттер жетишсиз жана жыйынтыктардан керектуу сабактар алынган эмес. Айрыкча Кыргызстан 2012 жана 2015 жылдарында өткөрүлгөн PISA изилдөөсүнө катышбай калгандыгы учун билим бериу системасы жөнүндө керектуу маалымат алынбай калууда.

Түйүндүү түшүнүктөр: ПИСА, Кыргызстан Билим Бериу Системасы, Математика Сабаттуулугу, Табигый Илимдер Сабаттуулугу, Окума Жөндөмдөрү, Билим Бериу Системасы.

АБСТРАКТ

Автор	: Ясемин Эрман
Университет	: Кыргызско-Турейкий Университет «Манас»
Направление	: Педагогика
Вид Диссертации	: Магистерская Диссертация
Количество Страниц	: xviii+163
Дата Окончании	: ..2017
Научный руководитель	: Доц. Докт. Хакан Дундар

АНАЛИЗ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ПО РЕЗУЛЬТАТАМ PISA

Целью данной работы является проведение детального анализа систему образования Кыргызстана, так же проблем в этом направлении основываясь на результатах PISA 2006 и 2009 года, а так же, представить рекомендации по улучшению систему образования.

Это исследование является описательной моделью обследования. В исследовании чтобы получить необходимые данные ,был проведен обзор литературы база данных OECD, по официальному документу, PISA 2006 и 2009 Национальные доклады Кыргызстана и связанных с ними документов. На основании данных полученных результатов исследователь составил анкету на тему «Структура и проблемы системы образование в Кыргызстане». Открытые вопросы имеющиеся в анкете дали возможность учителям высказать все проблемы которые они наблюдали и пережили в своих путях и дать свои собственные предложения. Исследовательский опрос был проведен в 7 областях Кыргызстана и в Бишкеке. Участвовали 528 человек, из них 429 составляют женщины. Из участников 13 были директора школ, остальные 515 служат в качестве преподавателя . Кроме того из них 60,7% проживают в сельской местности, 39,3% проживают в городах.

Данные полученные в результате опроса были рассмотрены и анализированы. Под этим направлением были разделены на 4 темы как:

«Техническое оборудование и материалы», « Программы обучения», « Учитель», «Проблемы и решения». Так же были определены 4 под темы и коды связанные с этими темами.

Соответственно, имеются большие различия в системе образования между регионами Кыргызстана, были выявлены много проблем такие как: неравенство языка обучающиеся в школах, технические оснащенности и материальной не достаточности, не хватка учителей, низкий уровень обучения преподавателей и потребность изменить учебной программы и учебников.

Сделано сравнение и общий анализ между ответами опроса и исследований проведенные до этого времени и результатов PISA. Данные полученные в результате анализа говорится о проблемах. Результаты исследования совпадают результатам PISA 2006 и 2009 опубликованные в национальных докладах , которое говорилось о факторах влияющие на успеваемость в Кыргызстане. Другими словами , эти факторы продолжают действовать на успеваемость в системе образования страны. Так же, в стране не выполнены научные исследования которые проанализировали результаты PISA 2006 и 2009, и не сделаны требуемые выводы. Кроме того, мы не смогли получить по следственные результаты системы образования страны, так как Кыргызстан не участвовал в исследовании PISA 2012 и 2015.

Ключевые слова: PISA, Система образования в Кыргызстане, Математическая грамотность, Научная грамотность, Система бучения.

ABSTRACT

Author	: Yasemin ERMAN
University	: Kyrgyzstan Turkey Manas University
Department	: Educational Sciences
Type of Thesis	: Master Thesis
Number of Pages	: xviii+163
Graduation Date	: ..2017
Supervisor	: Doç. Dr. Hakan DÜNDAR

ANALYSIS OF KYRGYZ EDUCATION SYSTEM BASED ON THE RESULTS OF PISA

The aim of this thesis is to make a detailed analysis of the Kyrgyzstan education system and its problems based on the results of PISA 2006 and 2009 and to make suggestions to improve the education system.

A descriptive survey method was used in this study. In the survey, first, a comprehensive literature review was carried out to collect the necessary data, including official documents, PISA 2006 and 2009 Kyrgyzstan national reports, OECD databases and related documents. The data obtained from the literature review were analyzed systematically by document analysis.

Based on the results obtained from the literature review, the researcher composed the questionnaire "Structures and Problems of Kyrgyzstan Education System". The open-ended questions in the questionnaire allowed teachers, one of the most important components of the education system, to express all the problems they observed with their own sentences. The research questionnaire was applied to 528 participants working in 7 regions of Kyrgyzstan and Bishkek. 429 of the participants are women, 13 of them are school administrators and 515 of them are teachers. In addition, 60.7% of the participants work in rural areas and 39.3% work in urban centers.

The data obtained from the open-ended questions in the questionnaire were interpreted by content analysis. The study is a mixed-patterned study where document analysis and content analysis are used together. As a result of the content analysis, 4 themes were formed, including "Technical equipment and material", "Teaching

programs", "Teacher" and "Problems and suggestions". In addition, sub themes and codes related to this theme were formed from the data obtained from the questionnaires. The frequencies for each code have been determined.

As a result, many problems have been identified in Kyrgyzstan education system such as differences between regions, inequalities caused by education language among schools, technical equipment and material inadequacy, teachers' qualification, difficulties in teacher education system and need for curriculum and textbook renewal.

The data obtained from the questionnaires were compared with the results of the previous researches and the points identified by the PISA reports. Then, the data obtained was analyzed completely.

Findings of analyze show that; these problems are in agreement with the factors that affect success of Kyrgyzstan in the PISA study. These factors were highlighted in the national reports after the PISA 2006 and 2009 survey. In other words, these factors, which affect success of Kyrgyzstan in PISA research, still valid in the education system of the country. Accordingly, coordinated scientific studies have not been conducted to analyze the results of PISA 2006 and 2009 and the lessons have not been taken about the results in the country. Moreover, since Kyrgyzstan did not participate in the PISA surveys conducted in 2012 and 2015, data on the education system were not maintained continuously.

Key words: PISA, Kyrgyzstan Educational System, Mathematical Literacy, Science Literacy, Reading Skills, Education System.